

ע"י שהאדם מתגבר על עצמו לא להשיב למחרפו דבר, אפשר לזכות להשגות ולישועות למעלה מן הטבע!!!

« מדוע נקבר משה רבינו בחלקו של גד?!

כתוב בפרשה לגד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל (במדבר א, יד). והעירו הראשונים (ע"י רבינו בחיי סם), שלהלן בהמשך הפרשה גבי מנין הדגלים כתיב וְנָשִׂיא לְבְנֵי גַד אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל (במדבר ב, יד) עם ר"ש במקום הדל"ת, ומדוע נשתנה שמו.

ומבאר החיד"א (בספרו חומת אנך) בשם הספר הקדמון **אמרי נועם** (פרשת ויצא), דגד זכה שיקבר משה רבינו בחלקו, לפי שכשמינו את ראשי הדגלים (כשהלכו בני ישראל במדבר), נתמנה שבט דן לראש דגל, והיה יכול גד לומר אני בכור לזלפה ודן בכור לבלהה, מדוע לא ימנו אותי ראש לדגל כדרך שנתמנה דן, וכשכר על שלא דיבור מאומה כנגד משה רבינו, זכה שמשא רבינו נקבר בחלקו (סוטה יג:).

וזה הפי' של רעו אל', שעלה וזכה להשכיך בחלקו את משה רבינו שהיה רעי של הקב"ה (-אל) כביכול, ולכן בכל התורה כולה נקרא בשם 'דעואל', כי כך הוא שמו באמת, ורק בפרשת הדגלים נשתנה שמו ל'רעואל', כדי לרמז על זה שבזכות שתיתקו והכנעתו בדגלים זכה לשם זה. ומכאן נלמד גודל השכר למי ששותק אף כשמרגיש שיש לו טענה חזקה ועושים לו עוול.

הבה נתבונן עוד ברעיון הזה. לו יצויר שהיה גד טוען נגד משה רבינו והיה משה רבינו אומר לו, אתה צודק, ומחליף אותו עם דן, מה היה מרוויח מזה ומה היה נשאר לו מכך, וכי כבוד זה היה לוקח לקבר, כי לא במותו יקח הכל (תהלים מט, יח). אמנם כעת ששתק ולא דיבור מאומה, זכה לזכות עצומה ונקבר משה רבינו איש האלקים אבי הנביאים בחלקו, ונקרא לדורי דורות רעו אל. אין לך דבר גדול מזה, וזה שאמר התנא (אבות א, יז) "ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה".

וכאשר נוסף ונתבונן נראה שבאמת לא היה לו לגד שום טענה אמיתית, שהרי למעשה דן נולד לפני גד, ואין שום סיבה שהוא יועדף לדן. ועכ"ז אנו רואים שהקב"ה שינה את שמו, ועוד קיבל שכר על זה שמשא רבינו יקבר בחלקו, כל זה למען ישמעו ויראו, כמה חשוב ויקר אצל הקב"ה כאשר אדם מכניע את עצמו, ומבטל את דעתו כדי לא להגיע לידי מחלוקת.

ועי' עוד בספה"ק ראשית חכמה (שער הענוה פ"ג אות י"א), שכ' בזה"ל: "וכתב הרב יצחק דמן עכו ע"ה, ששמע מפי רבי מאיר, תלמידו של הרב יוסף גיקיטיליא ע"ה, שאמר לו רבו הרב יוסף גיקיטיליא, כי האיש אשר ידמנו לבו לתקן מידותיו ולישר דרכיו ומעשיו, ולרדוף אחרי הענוה בתכלית השלימות, להיות עלוב ולא יעלוב, שומע חרפתו ולא ישיב, מיד תשרה עליו השכינה ולא יצטרך ללמוד מבשר ודם, כי רוח אלקים תלמדנו", עכ"ל.

וכתבו בספרים הקדושים, שזהו המכוון בלשון התפלה "זורע צדקות מצמיח ישועות", היינו, שהישועות שהשי"ת מצמיח לאדם, דומה לזריעת צמחים, שכמו שהצמח מן האדמה אינו צומח רק כשנוטעים אותו בעפר ממש, ואם יטע גרעיני זריעה באבק זהב או כסף

לא יצמיחו מאומה, כך היא דרכו של הקב"ה כביכול, שאינו מצמיח ישועה רק למי שמשים עצמו כעפר לכל, שאז הוא ראוי לזכות לישועה.

והגאון רבי חיים קויפמאן זצ"ל (בספרו משחת שמן פרשת יתרו) רוצה לומר, שזהו המכוון בדברי **התוספות** (ברכות יז. ד"ה ונפשי), שפירשו את התפילה 'ונפשי כעפר לכל תהיה', מה עפר אינו מקבל כליה לעולם, כן יהי רצון שזרעי לא יכלה לעולם. דהיינו, שמכיון שמשפיל עצמו כעפר, יזכה להיות מקום הראוי לזריעה זרע שהוא בר קיימא לנצח.

ומובא בספרים שבזכות ענוה, זכה משה לקירון אור פניו, כמו שאמרו **במדרש** (תנחומא תשא לו): "רב שמואל אמר, עד שמשא כותב את התורה, נשתיר בקלמוס קמעא והעבירו על ראשו, וממנו נעשו לו קרני ההוד, שנאמר: ומשָׁה לא יָדַע כִּי קֶרֶן (שמות לו, כט)". ואיך נשתיר בקלמוס, אלא זה מה שנשאר מן האל"ף שהקטין אותה משה בענוותנותו, שעל ידי מידת הענוה ושפלות רוח זוכים להביא השראת השכינה בזה העולם ולקבל קירון הוד פני עליון.

וכך אמרו חז"ל במדרש (במדבר יג, ג), שלכן זכה הר סיני שעליו נתנה התורה, מפני שפלותו ונמיכות רוחו, ודרשו הפסוק גָּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנָו וְשִׁפְל רֹחַ יִתְמַךְ כְּבוֹד (משלי כט, כג) על ענין זה, כי גָּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנָו - זה תבור וכרמל, שבאו מסוף העולם מתגאים לומר שאנו גבוהים ועלינו הקב"ה נותן התורה, וְשִׁפְל רֹחַ יִתְמַךְ כְּבוֹד - זה סיני, שהשפיל את עצמו לומר שאני נמוך, ועל ידי כך תמך הקב"ה כבודו עליו, ונתנה התורה, וזכה לכל הכבוד הזה, כמה דתימא וַיֵּרָד ה' עַל הַר סִינַי (שמות יט, כ).

והרי לנו דברים מפורשים כמה גדולה בעיני הקב"ה מי שמנמיך את עצמו, שעליו ודרכו ניתנת התורה לעם ישראל, והוא זוכה להביא השראת השכינה עליו בעצמו ועל כל העולם. ומזה ילמד כל אחד ואחד, לדעת את רב ערך המידה הנפלאה הזו, ולאלו מעלות יכול האדם להעפיל ולהגיע על ידה.

« איך זכה השדי חמד לכשרונות חדשות וחזקות באמצע החיים?!

בספר ישמח ישראל (לשביעי של פסח) מביא מהרה"ק הרבי רבי בונם מפארשיסחא זצ"ל שפירש הפסוק כי רם ה' וְשִׁפְל יִרְאָה וְגִבָּה מִמְרַחֵק יִיָּדַע (תהלים קלה, ו), שפשטות הפסוק בא להורות, שהקב"ה גבוה מעל גבוה מקום כבודו, וממרום שבתו רואה ומסתכל אל האנשים השפלים בלבם.

אבל הוא ז"ל פירש, שהפסוק מורה על מעלת האדם המשפיל את עצמו ומתנהג בענוה, שהוא זוכה להשיג את גדלות ורוממות הבורא ית"ש. ועל זה אמר, כי רם ה' - וגבוה מהשגת והבנת אנוש, ולא ישיגוהו משיגי הגוף, אבל וְשִׁפְל - מי שמתנהג בשפלות רוח וענוה, הוא יִרְאָה וישיג מעט מן המעט מרוממותו וגדולתו, אולם מי שהוא גִבָּה ומחשיב את עצמו, אינו זוכה להשגה זו, והוא רק מִמְרַחֵק יִיָּדַע, שאינו משיג גדלות ה' רק כפי שרואה מן המרחק הרבה, כי גבהותו וגאוותו מרחיקים אותו ממנו ית'.

בעל השדי חמד סיפר לאחד מבאי ביתו, שבצעירותו לא הצטיין בכשרונות מיוחדים, אולם מעייני החכמה נפתחו לו כשהיה מבוגר יותר, בגלל מעשה שאירע לו.

וכך סיפר: בהיותי אברך צעיר לשנים, למדתי בכולל אברכים, שקדתי על תלמודי ועשיתי חיל. אחד מבני החבורה שנתקנא בי, יזם עלילה עלי, הלך ושיחד את המשרתת הערביה שתוציא עלי שם רע ותפרסם ברבים שכאשר היא משכימה לבוא לביהמ"ד על מנת לנקות, אני מפתה אותה למעשים לא צנועים. ואכן כך עשתה.

מיד התקהל סביבי קהל רב והאשימו אותי בצביעות, חירפו וגידפו אותי, לא יכולתי לשאת את הבושה האיומה ונאלצתי לברוח משם. ראש הכולל לא האמין לדברי הערביה ופיטר אותה ממשרתה.

לאחר תקופה מסוימת כאשר כלו דמי השוחד מכיסה, באה אלי הערביה והתחננה לפני שאסלח לה, על העוול הנורא שגרמה לי. היא הבטיחה לי, שהיא תלך ותפרסם ברבים את כל האמת ותאמר שהיתה זו עלילת שוא. והוסיפה ואמרה, הואיל ופרנסתה אינה מצויה בידה היא מבקשת ממני שלאחר שהיא תטהר את שמי, אבוא ואשתדל למענה אצל בעה"ב שיחזירנה לעבודה.

ברגע זה - אמר בעל השדי חמד - עמדתי בפני התלבטות נוראה, מצד אחד שמחתי על הזדמנות אשר לה ייחלתי כל הזמן ששמי יטוהר מהאשמה הנוראה, והכל יבוא על מקומו בשלום, וכמעט נעתרתי לבקשתה. אך באותו רגע צצה בי מחשבה הפוכה, הרי חילול ה' גדול כבר נגרם, ועכשיו אם יתפרסם הסיפור האמיתי, יצא שוב חילול ה' אודות התנהגות המבישה של האברך, מוטב א"כ שאמשיך לסבול חרפתי בדומיה עד יעבור זעם. ההתלבטות היתה קשה מאוד, עד שהחלטתי כך, ונגשתי למשרתת ואמרתי לה, מה שאנך מבקשת שאשתדל אצל בעה"ב למענך, מסכים אני לעשות, אולם אני אוסר עליך באיסור גמור לספר לאיש את דבר השוחד והעלילה.

באותה שעה שקבלתי את ההחלטה הקשה אשר עלולה היתה לסכן את כל עתידי בעולם התורה - סיים בעל השדי חמד - הרגשתי איך מעיינות החכמה נפתחים אצלי, במקום הנזק שהיה צפוי מהחלטתי, זכיתי לסייעתא דשמיא במידה בלתי מצויה אשר הביאני על הלום. הרי לנו לאיזה מעלות רמות אפשר להגיע עבור בלימת הפה.

« הבושות הם היסורים הטובים והמועילים מכל!! »

הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע היה מפליג רבות במעלות הבזיונות, שע"י שהאדם מקבלם באהבה ואינו משיב למחרפהו מנה אחת אפיים, הרי הוא מציל עצמו מכל מיני פורענויות, ואפילו מן המיתה. ועוד, שהם כסם רפואה וישועה, שאינם עולים דמים מרובים ומצויים בקלות אצל האדם, מבלי שיצטרך לשלם עליהם כלום, לעומת שאר תרופות ורפואות העולים הון תועפות, וכן צריך לבטל עליהם זמן רב עד אשר ישיגם ויקבלם וכיוצא בזה, ולעומת זה הבזיונות מועלת ומרפא כל מיני חלאים קשים מרים יותר מכל שאר סממנים ורפואות.

וכך איתא מהרה"ק הבית אהרן זי"ע (דף קנט) בשם הרמ"ק (ונמצא לתלמידו בקול בוכים) שמכל התשובות שבעולם, המעולה שבכולם היא לסבול העלבונות החירופים והגידופים, שהרי אם יסגף עצמו לשם כפרה, יבטל מדברי תורה, ושמה ייקרא חוטא, אבל כשיסבול עלבונות אפשר לו לאכול ולשתות ועוונותיו מתכפרין.

ומסיים שם, כי הנה על האדם לעבור יסורים לכפר על עוונותיו,

ואם ישאלו אדם במה תבחר לכפר עוונותיך, בהפסד ממון, או במיתת בנים רח"ל, או שמא תסכים שיכך ה' בקדחת ובשחפת, בקירי וחמימי, במיתה וגיהנום, הרי את כל אלו לא יאבה, ויזעק ויאמר חס ושלום רחמנא ליצלן, אם כן במה יתכפרו חטאיו, רק עצה אחת יש לו, יתן למכהו לחי ישיבע בחרפה (איכה ג, ל), היינו שיסבול חרפה בשתיקה, ואז ישיבע ממאכל ומשתה בלא שיצטרך להתענות על ידי החרפה.

באחת מאיגרותיו כתב הגה"צ רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל (קריינא דאיגרתא ח"ב מכתב כז), את הדברים הבאים: "אמרו חז"ל במדרש (בר"ר צב, א), 'אמר רבי אלכסנדר, אין לך אדם בלא יסורין, אשריו לאדם שיסורין באים עליו מן התורה'. כלומר, מנת היסורים נגזרת משמים על כל אחד, ואי אפשר להינצל מזה, ולפיכך אשריו של מי שהיסורים באים עליו ע"י עסק התורה והמצוות, שאז כל היסורים המה לזכות עצום ונורא, שסובל בעד כבודו של הקב"ה והתורה הקדושה, ואילו יזניח ח"ו עבודת הקודש אזי היסורין לא יעברו ולא יפתחו ואז המה צרות צרורות בלא תועלת".

הגאון רבי שאול קרביץ סיפר סיפור, אותו שמע מפ"י הגרי"ש כהנמן, על אותו עסקן שהיה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, שהגיע אל החפץ חיים וטען שאין הוא מסוגל עוד לעמוד בקשיים של תפקידו, משום שיש לו רודפים החותרים תחתיו ומבקשים להרע לו.

החפץ החיים היה אז באמצע סעודתו, והוא המתין שייסיים. בעת סיומו סעודתו, אמר החפץ חיים את הפרק 'מזמור לדוד' שבתהלים, וכשהגיע לפסוק אַךְ טוֹב וְחֶסֶד יְרַדְפוּנִי כֹל יְמֵי חַיֵּי (תהלים כג, ו), הסביר, שלכל אדם יש מנת סבל וקשיים שעליו לעבור, אשריך שהקשיים שלך הם בתחום העשייה שלך, ואז הם בבחינת, אך טוב וחסד ירדפוני, ללמדנו, שאין מנוס מיסורים ורדיפות, ואי אפשר לשנות את הגזירה, לכן מוטב שהם יהיו בתחום הטוב והחסד ולא ח"ו מדברים רעים.

"... לאחר תקופה"

מסוימת כאשר

כלו דמי השוחד

מכיסה, באה אלי

הערביה והתחננה

לפני שאסלח לה,

על העוול הנורא

שגרמה לי. היא

הבטיחה לי,

שהיא תלך

ותפרסם ברבים

את כל האמת

ותאמר שהיתה זו

עלילת שוא..."

« מהו הדרך הנכונה להגיע לשפלות אמיתית?? »

הגאון רבי חיים קויפמאן זצ"ל (בספרו משחת שמן פרשת יתרו) מוסיף ומגדיר בדיוק, מה נקרא שפלות אמיתית, וז"ל: "אכן העצה הנכונה להתנהג במידת הענוה ולא יבוא לידי תקלה, היא על דרך מאמר הכתוב שמשפתך דוד המלך ע"ה בתפלתו ואומר לעשות רצונך אלקי חפצתי (תהלים מ, ט), דהיינו שהאדם יבטל את רצונות עצמו ובכל מעשיו שיעשה לא יחשוב לתועלתו האישית, אלא יכוון שהוא עושה רצונו של מקום. וכאשר כל מגמתו תהיה רק לעשות את רצון ה', אז לא יפול בקרבו כלל ולא יתרפה מן העבודה בשביל מעמדו הנמוך, כי גם בשעה שיבין את מצבו האמיתי, לא יראה בזה סתירה להתחזקות, שהרי כל מגמתו אינה רק לעשות את רצון ה', ואם רצונו ית' הוא שיעבדהו מתוך שפלות, הריהו עושה זאת בשמחה וטוב לבב".

"ומשום כן גם לא יהיה רודף כלל אחר הכבוד או השררה, ולא יחפש להשתרר על בני אדם או לכפות דעתו עליהם, שהרי רצון זה להתגדל על בני אדם הוא פרי מחשבת ההתנשאות, שמחשיב את עצמו למציאות וישות, שראוי להתייחסות וכיבוד. אבל כאשר יבטל את רצונו כליל לדעת קונו וכל מעשיו יהיו מכוונים לשם שמים ולעשות רצון הבורא ית' בשלמות, הרי אין מקום לזה כלל".

"ויש לדעת שכל מחשבת התנשאות היא פסולה ומאוסה בדת של תורה, וכל הירא את דבר ה' וחפץ בקרבתו ובעבודתו צריך להתרחק מהם כבורח מפני האש והסכנה, ובאם ח"ו רואה שמחשבותיו מתגברות עליו ואינו יכול לשלוט עליהם, לפחות יגלה דעתו שאינו רוצה בקיומם והוא מבטל אותם כחרס הנשבר וכהפקר גמור", עכ"ל.